

Prihvatajući obaveze iz Protokola UN za prevenciju, suzbijanje i kažnjavanje trgovine ljudskim bićima, naročito ženama i djecom koji dopunjava Konvenciju UN protiv transnacionalnog organizovanog kriminala, Konvencije UN-a o pravima djeteta sa njenim fakultativnim protokolima, Konvencije Vijeća Evrope za borbu protiv trgovine ljudima; opredjeljeni i posvećeni implementaciji Strategije Evropske unije o pravima djeteta, Strategiji za suprostanavljanje trgovini ljudima u BiH 2020-2023 godina i Akcionog plana Brčko distrikta BiH za sprovedbu Strategije za suprostanavljanje trgovine ljudima u BiH 2020-2023. godina, a u cilju bolje referalne saradnje nadležnih institucija u Brčko distriktu BiH u borbi protiv trgovine ljudima kroz prevenciju, proaktivnu identifikaciju, podršku i zaštitu (potencijalnih) žrtava trgovine ljudima, naročito žena i djece,

Policija Brčko distrikta BiH

Odjeljenje za obrazovanje Vlade Brčko distrikta BiH

Odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge Vlade Brčko distrikta BiH

Tužilaštvo Brčko distrikta BiH

Inspektorat Brčko distrikta BiH

Koordinacioni tim za borbu protiv trgovine ljudima Brčko distrikta BiH

dana _____ 2024. godine potpisali su

P R O T O K O L

za prevenciju, proaktivnu identifikaciju i referalno postupanje u slučajevima trgovine djecom u Brčko distriktu BiH¹

I OPŠTE NAPOMENE

Bosna i Hercegovina je zemlja porijekla, tranzita i odredišta za trgovinu ljudima u svrhu prisilnog prosjačenja, činjenja krivičnih djela, seksualne eksploatacije, radne eksploatacije, služenja u domaćinstvu, dječije pornografije i dječijih brakova. U ukupnoj strukturi identifikovanih žrtava trgovine ljudima najdominantnije su maloljetne žrtve trgovine ljudima, posebno djevojčice, državljani Bosne i Hercegovine. Vlada Brčko distrikta BiH ulaže velike napore na polju prevencije, proaktivnog otkrivanja i procesuiranja krivičnog djela trgovine ljudima, kao i podrške i zaštite (potencijalnih) žrtava trgovine ljudima.

Protokol za prevenciju, proaktivnu identifikaciju i referalno postupanje u slučajevima trgovine djecom u Brčko distriktu BiH (u daljem tekstu: Protokol) sadrži smjernice za postupanje svih institucija i tijela u Brčko distriktu BiH koje su nadležne za prevenciju, proaktivnu identifikaciju, referalno upućivanje maloljetnih (potencijalnih) žrtava trgovine ljudima, uključujući i pomoć i podršku žrtvama trgovine ljudima u procesu njihove reintegracije.²

U Protokolu se u mjeri u kojoj to dozvoljava postojeći zakonodavni okvir praktično transponuju odredbe Konvencije Vijeća Evrope o borbi protiv trgovine ljudima, zatim preporuke iz Izveštaja o sprovođenju Konvencije Vijeća Evrope o borbi protiv trgovine ljudima za Bosnu i Hercegovinu (drugi i treći krug evaluacije), koji je sačinila Grupa eksperata za suzbijanje trgovine ljudima (u daljem tekstu:

¹ Protokol je kreiran u okviru Projekta "Jačanje akcije protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini" koji implementira Ured Vijeća Evrope u Sarajevu

² Grupisane prema Konvenciji Vijeća Evrope (Glava III – Mere za zaštitu i unapređenje prava žrtava, kojima se garantuje ravnopravnost polova, Glave V – Istraga, krivično gonjenje i proceduralno pravo)

GRETA), kao i dijelovi zakonodavstva Evropske unije u oblasti prava žrtava trgovine ljudima i opšteg okvira o zaštiti žrtava krivičnih djela sa elementima nasilja.

1. Cilj Protokola

Opšti cilj Protokola je uspostavljanje operativnog i efikasnog referalnog mehanizma u Brčko distriktu BiH, koji će osigurati proaktivnu identifikaciju i sveobuhvatnu pomoć i zaštitu djece žrtava trgovine ljudima, na osnovu ljudskih prava.

2. Primjena Protokola

Protokol se primjenjuje na djecu (potencijalne) žrtve trgovine ljudima državljane Bosne i Hercegovine, i na sve oblike trgovine ljudima, kako na nacionalnom nivou, tako i u prekograničnim situacijama.

Djetetu (potencijalnoj) žrtvi trgovine ljudima nudi se i pruža pomoć, zaštita i podrška čim se pretpostavi da se radi o žrtvi ovog krivičnog dela. Pomoć, zaštita i podrška su na raspolaganju djetetu (potencijalnoj) žrtvi trgovine ljudima, prije, za vrijeme i određeno vrijeme nakon okončanja krivičnog postupka, uključujući i slučajeve kada krivični postupak nije ni pokrenut,³ a postoje jasni indikatori koji ukazuju da je dijete (potencijalna) žrtva trgovine ljudima.

Identifikacija, pružanje pomoći, podrške i zaštite djeteta (potencijalne) žrtve trgovine ljudima ne dovodi u pitanje ovlaštenja organa postupka u predistražnom i krivičnom postupku.

Ako je dijete (potencijalna) žrtva trgovine ljudima strani državljanin, otkrivanja, podrška i zaštita (potencijalnih) žrtava vrši se u skladu sa Pravilnikom o zaštiti stranaca žrtava trgovine ljudima.⁴

3. Značenje pojedinih izraza

Svi izrazi u ovim Protokolu imaju jednako rodno značenje, bez obzira da li se koriste u muškom ili ženskom rodu i odnose se podjednako na muški i na ženski rod. Pojedini upotrijebljeni izrazi imaju sljedeće značenje:

Dijete je osoba koja nije navršila 18 godina života.⁵

Trgovina ljudima jeste vrbovanje, navođenje, prevoz, predaja, premještaj, skrivanje ili primanje osobe, uz primjenu prijetnje ili sile ili drugih oblika prinude, otmice, prevare, obmane, zloupotrebe vlasti ili uticaja ili položaja bespomoćnosti ili davanjem ili primanjem novca ili druge koristi radi dobijanja pristanka osobe koja ima kontrolu nad drugom osobom u svrhu iskorištavanja. Iskorištavanje, u najmanju ruku, podrazumijeva iskorištavanje prostitucijom ili drugim oblikom seksualnog iskorištavanja, prisilnim radom ili pružanjem usluga, ropstvom ili njemu sličnom odnosu, služenjem ili odstranjivanjem dijelova ljudskog tijela ili kakvim drugim iskorištavanjem.⁶ Na postojanje krivičnog djela trgovine ljudima bez uticaja je okolnost da li je osoba koje je žrtva trgovine ljudima pristala na iskorištavanje. Kod trgovine djecom irelevantna je činjenica da li je upotrijebljeno određeno sredstvo prisile.

Preliminarna identifikacija (potencijalne) žrtve trgovine ljudima aktivnost odnosno skup aktivnosti koje preduzimaju državne i nedržavne institucije koje dođu u neposredni kontakt sa

³ Član 11. Direktive 2011/36/EU Evropskog Parlamenta i Vijeća Evrope od 5.aprila 2011. o sprečavanju i borbi protiv trgovine ljudima i zaštiti žrtava

⁴ "Službeni glasnik BiH" broj: 79/16

⁵ UN Konvencija o pravima djeteta, član 1.

⁶ Krivični zakon Brčko distrikta BiH, član 207 a (Trgovine ljudima).

djetetom za koje imaju sumnju da se radi o žrtvi trgovine ljudima. Preliminarne identifikacije sastoji se od prepoznavanja **indikatora koji mogu ukazivati da se radi o eksploataciji djeteta i/ili inicijalnog razgovora**. U slučaju prisustva elemenata sa liste indikatora djeteta će biti predmet inicijalnog razgovora.

Formalna identifikacija je postupak koji sprovodi tužilaštvo na osnovu formalnog intervjua sa djetetom (potencijalnom) žrtvom trgovine ljudima i na osnovu kvalifikacije djela.

Potencijalna žrtva trgovine ljudima je svaka osoba za koju postoji osnovana sumnja da može biti žrtva trgovine ljudima, ali koja nije formalno identifikovana od strane relevantnih državnih organa kao žrtva trgovine ljudima.

Žrtva trgovine ljudima je svaka osoba koja je postalo predmetom trgovine ljudima u smislu definicije trgovine ljudima.⁷ Osoba za koju postoje osnovi sumnje da se radi o žrtvi trgovine tretira se kao žrtva trgovine do donošenja odluke nadležnog organa za formalnu identifikaciju žrtava trgovine ljudima.

Najbolji interes djeteta je trostruki koncept koji se sastoji od materijalnog prava, temeljnog tumačenja pravnog principa i proceduralnog pravila. Najbolji interes djeteta je *materijalno pravo* koje znači da se kod donošenja odluke/a u vezi s djetetom, mora procijeniti i utvrditi njegov najbolji interes koji ima prednost nad bilo kojim drugim interesima trećih strana. Kao temeljni *interpretativni pravni princip* znači da u slučajevima kada je zakonska odredba otvorena za više od jednog tumačenja, treba izabrati ono tumačenje koje najefikasnije služi u interesu djeteta. Kao *proceduralno pravilo* znači da proces donošenja odluke koja će uticati na određeno dijete ili grupu djece mora uključivati evaluaciju svih mogućih efekata (pozitivnih i negativnih) te odluke na dijete i/ili grupu dotične djece koje su (potencijalne) žrtve trgovine ljudima.

Prava djeteta (potencijalne) žrtave trgovine ljudima su: adekvatan i siguran smještaj; zdravstvena zaštita; pravo na obrazovanje; informiranje o pravnom statusu i savjetovanje u segmentu njegovih prava i obaveza na jeziku koji razumije; besplatna pravna pomoć u toku upravnog, krivičnog i drugih postupaka u kojima ostvaruje svoja prava; naknada nematerijalne štete; informacije o mogućnostima i postupku reintegracije.

Planiranje i podrška rehabilitaciji i (re)integraciji je skup radnji koje poduzimaju profesionalci institucije i/ili nevladine organizacije koje su odgovorne/ovlaštene za zaštitu žrtava trgovine ljudima. Ove aktivnosti treba da uključuju najmanje: dubinsku analizu potreba žrtava trgovine ljudima; izradu plana podrške; direktnu pomoć za rehabilitaciju i (re)integraciju djece žrtava trgovine ljudima; informisanje Koordinacionog tijela za borbu protiv trgovine ljudima Brčko distrikta BiH o napretku podrške.

Ovlaštene organizacije označavaju registrovana udruženja ili fondacije (nevladine organizacije) s kapacitetom za zaštitu i pružanje pomoći žrtvama i svjedocima žrtvama, a koje su zaključile protokol o saradnji u aktivnostima vezanim za podršku žrtvama trgovine ljudima s Ministarstvom sigurnosti BiH.

Posebno osjetljive i ugrožene kategorije djece su: djece koja su, s obzirom na njihovo lično svojstvo, naročito često izloženi kršenju ljudskih prava i drugih prava utvrđenih zakonom (romska djece, socijalnougrožena djece, djece sa invaliditetom, djece koja su socijalno isključena, žrtve nasilja, djece bez roditeljskog staranja, djece iz jednohraniteljskih porodica i dr.)

II OPŠTI PRINCIPI U PRIMJENI PROTOKOLA

Protokol je zasnovan na opštim principima koji čine konceptualni okvir za zaštitu djece (potencijalnih) žrtava trgovine ljudima:

⁷ Usaglašeno i sa definicijom iz čl. 4 Konvencije Vijeća Evrope o borbi protiv trgovine ljudima

1. Pristup prema djeci (potencijalnim) žrtvama trgovine ljudima zasnovan je na ljudskim pravima i u obzir uzima obaveze države koje proističu iz Konvencije UN o pravima djeteta, naročito u pogledu ispunjavanja prava djeteta koja proističu iz nje.
2. Sve aktivnosti potpisnika Protokola primarno se poduzimaju u najboljem interesu djeteta, uz najveću brigu i zaštitu koja je prijeko potrebna za dobrobit djeteta, uzimajući u obzir prava i obaveze njegovih roditelja, staratelja ili drugih pojedinaca koji su pravno odgovorni za dijete; mišljenje djeteta - koji se mora ozbiljno razmotriti u skladu sa godinama i zrelošću svakog pojedinog djeteta; specifičnosti situacije i opcije dostupne u tom kontekstu. Najbolji interes djeteta procjenjuje se na individualnoj osnovi, kroz pristup prilagođen djetetu (potencijalnoj) žrtvi trgovine ljudima, pri čemu se uzima u obzir djetetova dob, spol, zrelost, mišljenje, potrebe i zaštita.
3. Protokol se primjenjuje na svu djecu (potencijalne) žrtve bez diskriminacije na osnovu rase, pola, jezika, boje, političkih i drugih uvjerenja, socijalnog statusa, državljanstva, rođenja ili bilo kojem drugom osnovu.
4. Privatnost i lični podaci djeteta (potencijalne) žrtve trgovine ljudima se štite u svim fazama: otkrivanje, identifikacija, podrška i zaštita. Nikakvi podaci ili bilo koje drugo obilježje, odnosno karakteristike djeteta, koje bi mogle otkriti ili indirektno omogućiti otkrivanje identiteta djeteta (potencijalne) žrtve, uključujući fotografiju, podroban opis djeteta ili djetetove porodice, imena ili adrese članova porodice djeteta, zvučne ili videozapise i sl. ne smiju biti dostupni javnosti, bilo putem medija ili na drugi način, osim u posebnim okolnostima radi pronalaska nekog od članova porodice djeteta žrtve ili da se na drugi način osigura dobrobiti i najbolji interes djeteta.
5. Nijedna poduzeta mjera protiv trgovine ljudima neće negativno uticati na ljudska prava i dostojanstvo djeteta, posebno prava djece iz ranjivih kategorija koja su (potencijalne) žrtve trgovine ljudima (romska djece, migranti, interno raseljena djeca, djece bez državljanstva, djece bez pratnje, izbjeglice i tražioci azila)
6. Djetetu (potencijalnoj) žrtvi trgovine ljudima osiguran je pristup besplatnoj pravnoj pomoći od momenta njegove preliminarne identifikacije
7. Identifikacija i upućivanje djece (potencijalnih) žrtava trgovine ljudima na pomoć vrši se u punoj koordinaciji i saradnji svih svih potpisnika Protokola.
8. U svi postupcima (upravni, krivični i parnični) u kojima se odlučuje o pravima djeteta (potencijalne) žrtva trgovine ljudima, postupaju se po principu hitnosti .
9. Kada starosna dob (potencijalne) žrtve trgovine ljudima nije poznata i ne može se odrediti, a postoje opravdani razlozi koji navode da je (potencijalna) žrtva djeteta, sa takvom osobom se postupaju kao sa djetetom i dodjeljuju joj se posebne mjere zaštite sve dok se konačno ne utvrdi njena starosna dob.
10. Vlasti Brčko distrikta BiH postupaju sa dužnom pažnjom u identifikaciji i sprečavanju umještanosti državnih službenika i uposlenika vladinih institucija i drugih profesionalaca kojima je povjerena briga o djetetu, i poduzimaju mjere za njihovu odgovornost u skladu s pozitivnim pravnim propisima.
11. Organizacije civilnog društva igraju ključnu ulogu u borbi protiv trgovine ljudima i njihova mišljenja i gledišta se odražavaju na razvoj i implementaciju ovog Protokola.

Odgovornost za primjenu Protokola je na njegovim potpisnicima.

III POSTUPANJE NADLEŽNIH INSTITUCIJA

Potpisnici Protokola su dužni da prijavljuju svaku sumnju na krivično djelo trgovine ljudima, o kojem je neposredno obaviješten ili je za njega saznao na drugi način.

Službena i druga odgovorna osobe koja ne prijavi krivično djelo trgovine ljudima za koje je saznala u obavljanju svoje dužnosti može biti krivično odgovorna za neprijavlivanje krivičnog dela, u skladu Krivičnim zakonom Brčko distrikta BiH⁸.

I FAZA RANO OTKRIVANJE I PRELIMINARNA IDENTIFIKACIJA

Dijete kao (potencijalnu) žrtvu trgovine ljudima mogu identifikovati svi potpisnici ovog Protokola, na osnovu pokazatelja (indikatora) koji ukazuju da je dijete žrtva određenog oblika eksploatacije, ili neposrednim povjeravanjem samog djeteta potencijalne žrtve (samoidentifikacija), ili posredno od treće osobe.

Svi potpisnici Protokola imaju obavezu da prilikom obavljanja svakodnevnih aktivnosti u okviru svoje nadležnosti rade na prepoznavanju rizičnih situacija i indikatora koji mogu ukazati da je dijete (potencijalna) žrtva trgovine ljudima.

U postupku preliminarne identifikacije potpisnici Protokola koriste postojeće indikatore za prepoznavanje rizika od trgovine ljudima, poput:

- Kratak vodič i indikatori za identifikaciju potencijalnih žrtava trgovine ljudima u BiH⁹
- Indikatori za identifikaciju žrtava trgovine ljudima (mobilna aplikacija: <https://elearning-thb.msb.gov.ba/vulnerability/guidelines>)¹⁰

Indikatori mogu biti prepoznati u bilo kojoj fazi procesa trgovine ljudima. Identifikovanje žrtve trgovine ljudima moguće je i prije nego što nastane iskorištavanje djeteta ukoliko postoje dokazi o namjeri trgovca ljudima da dijete iskorištava. Prisutnost jednog ili više pokazatelja s popisa ne znači automatski da je dijete žrtva trgovanja ljudima. Nepostojanje indikatora ne znači da predmetni slučaj ne uključuje trgovinu ljudima. Posebnu pažnju u preliminarnoj identifikaciji potpisnici Protokola će obratiti na „posebno osjetljive i ugrožene kategorije djece“.

Kada potpisnica Protokola putem neposrednog saznanja ili putem zaprimljene prijave, a na osnovu određenih indikatora, ima sumnju da je dijete (potencijalna) žrtve trgovine ljudima, u obavezi je da bez odgađanja o tome obavijesti nadležnu instituciju kako slijedi :

- Centar za socijalni rad Brčko distrikta BiH – Policiji Brčko distrikta BiH i/ili Tužilaštvu Brčko distrikta BiH
- Odgojno-obrazovna ustanova (Odjeljenje za zdravstvo i druge usluge) – Policiji Brčko distrikta BiH i Centru za socijalni rad Brčko distrikta BiH
- Zdravstvena ustanova (Odjeljenje za zdravstvo i druge usluge) - Policiji Brčko distrikta i Centru za socijalni rad Brčko distrikta BiH
- Inspekcija rada Brčko distrikta BiH - Policiji Brčko distrikta BiH i Centru za socijalni rad Brčko distrikta BiH.
- Policija Brčko distrikta BiH – Centru za socijalni rad Brčko distrikta BiH i Tužilaštvu Brčko distrikta BiH (tužiocu za maloljetnike/dežurnom tužiocu)

⁸ Član 339. stav (2) i (4) („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“ broj: 19/2020-prečišćeni tekst)

⁹<http://www.rs.cest.gov.ba/index.php/dokumenti/materijali-sa-seminara/seminari-2017/91-18-1910konjic-indikatori-trgovine-ljudima-i-moderne-tehnologije-trgovine-ljudima/1968-prezentacija-l-sorrentino-18-10-17/file?task=docclick&bid=805&limitstart=0&limit=15>

¹⁰ Indikatori su definisani za pet (5) oblika trgovine ljudima identifikovana kao trenutno najprisutnija u Bosni i Hercegovini: trgovina ljudima u svrhu prisilnog rada; trgovina ljudima u svrhu prisilnog prosjačenja i/ili vršenja krivičnih djela; trgovina ljudima u svrhu prisilnog braka; i trgovina ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja.

Prijavu sumnje na (potencijalnu) trgovinu ljudima može podnijeti svako fizičko i pravno lice, **pismeno ili usmeno**, uključujući i putem telefona. Prijava može biti anonimna.

Svakoj prijavi u vezi sumnje na potencijalnu trgovinu ljudima pristupa se sa dužnom pažnjom. Policija i Centra za socijalni rad će podnosioca prijave, ako se radi o pravnom licu, obavijestiti o ishodu prijave, u pismenom obliku.

U prvom neposrednom kontaktu sa djetetom (potencijalnom) žrtvom trgovine ljudima, saglasno svojim ovlaštenjima i nadležnostima, potpisnica Protokola poduzima sljedeće radnje:

- a) obavještavaju Centar za socijalni rad koji bez odlaganja djetetu imenuje staratelja. Staratelj se postavlja od strane Centra za socijalni rad, uzimajući u obzir pol djeteta, starost i druge lične karakteristike djeteta.
- b) procjenjuje da li je djetetu neophodno pružiti hitnu medicinsku pomoć i osigurati sigurnosti;
- c) obavlja inicijalni informativni razgovor sa djetetom (potencijalnom) žrtvom trgovine ljudima i upućuje ga se na sistem podrške i zaštite;
- d) informiše dijete (potencijalnu) žrtvu trgovine ljudima i roditelja/staratelja djeteta (ukoliko roditelj nije uključen u eksploataciju djeteta) na jeziku i na način koji mu je razumljiv o njegovim pravima, o podršci i zaštiti koju će mu pružiti organi vlasti, organizacije civilnog društva i međunarodne organizacije u sistemu podrške i zaštite žrtvama trgovine ljudima. Informisanje roditelja/staratelja djeteta ne isključuje informisanost djeteta (potencijalne) žrtve trgovine ljudima o njegovim pravima.

Ako je djetetu (potencijalnoj) žrtvi potrebna **hitna medicinska pomoć**, odmah se poziva najbliža hitna pomoć i/ili odgovarajuća zdravstvena ustanova, a radi stabilizacije psihofizičkog stanja žrtve i njenog daljeg procesa zaštite i pružanja pomoći. Zdravstvena zaštita djetetu (potencijalnoj) žrtvi trgovine ljudima, pruža se u punom obimu, bez obzira na njen trenutni status (ne)osiguranog lica, u skladu sa postojećim pravnim propisima u oblasti zdravstvene zaštite. Ako tokom pružanja medicinske pomoći zdravstvena ustanova dođe do saznanja da **dijete nema status osiguranog lica** obavezna je da odmah po saznanju, a najkasnije u roku od 24 sata, pisanu informaciju sa osnovnim podacima o djetetu dostavi Centru za socijalni rad. Preduzimanje medicinskih mjera protivno izričitoj volji djeteta pacijenta (starijeg od 15 godina), odnosno zakonskog zastupnika djeteta, odnosno pacijenta lišenog poslovne sposobnosti, dozvoljeno je samo u izuzetnim slučajevima predviđenim zakonom. Ako su prilikom hitnog medicinskog pregleda konstatovane takve povrede kod djeteta (potencijalne) koje zahtjevaju dalje liječenje, dijete se upućuje na dalje dijagnostičko-specijalističke preglede. Zdravstveni radnik će dokumentovati stanje djeteta u karton djeteta ili protokol odnosno, precizno evidentirati sve podatke o djetetu i pratiocu, o povredama i ponašanjima, fotografisati ozljede, i izdati ljekarski nalaz i ozljedni list koji će preuzeti policijski službenik kako bi se priložila kao dokaz u krivičnom postupku. Kopiju ozljednog lista će preuzeti i Centar za socijalni rad radi planiranja daljih mjera za saniranje fizičkih povreda i psihološku podršku djetetu (potencijalnoj) žrtvi. Ako postoje indicije da je dijete (potencijalna) žrtva seksualne eksploatacije i da je počinjeno krivično djelo, i ako je policija već uključena u konkretan slučaj, **prije obavljanja zdravstvenog pregleda potrebno je pribaviti naredbu za zdravstveni pregled djeteta od strane nadležnog tužioca.**

Zdravstveni pregled djeteta se u pravilu obavlja u pratnji roditelja/staratelja, stručnog radnika Centra za socijalni rad i policije. Za obavljanje zdravstvenog pregleda potrebna je usmena informisana saglasnost djeteta i njegovog roditelja/staratelja ukoliko dijete zbog starosne dobi i/ili razvojnih mogućnosti nije sposobno dati takav pristanak, odnosno predstavnika Centra za socijalni rad ukoliko su interesi roditelja u suprotnosti sa najboljim interesom djeteta. O poduzetim radnjama u vezi pružene hitne medicinske pomoći, potpisnica Protokola koja je prijavila slučaj sačinjava internu službenu zabilješku o događaju koja se dostavlja Centru za socijalni rad.

Inicijalni razgovor sa djetetom (potencijalnom) žrtvom obavlja se u prisustvu roditelja/staratelja, odnosno Centra za socijalni rad ukoliko:

- postoji sumnja da je roditelj/staratelj učenika na bilo koji način potiče, odobrava i/ili eksploatiše dijete ili je roditelj/staratelj trenutno nedostupan i/ili je njegovo prebivalište nepoznato
- inicijalni razgovor nije moguće obaviti jer dijete ili roditelj/staratelj ne daju saglasnost za obavljanje inicijalnog razgovora, ili dijete ne daje informacije.

Ukoliko dijete (potencijalna) žrtva želi, ovom razgovoru može prisustvovati **osoba od povjerenja** za dijete odnosno osoba kojoj dijete vjeruje (učiteljica, član uže ili šire porodice, trener, osoblje iz NVO i sl.), pod uslovom da to nije u suprotnosti sa interesom djeteta. O toj mogućnosti dijete će se unaprijed upoznati.

Inicijalni razgovor je općeg socijalnog karaktera u kojem se ne smije insistirati na detaljima vezanim za viktimizaciju djeteta (potencijalne) žrtve. Prilikom razgovora sa djetetom koristiti se riječnik prilagođen njegovom razumijevanju, dijete (potencijalnu) žrtvu treba pustiti da sama ispriča dešavanja i događaje u vezi sa okolnostima u kojima je pronađeno. Ukoliko se u toku razgovora dođe do saznanja da postoji razumna sumnja da se radi o eksploataciji djeteta, razgovor se polako zatvara i bez odlaganja se o tome obavještava policija i Centar za socijalni rad (ukoliko nisu prisutni). Dijete (potencijalna) žrtva se upoznaje sa narednim koracima koji će se poduzeti u cilju njegove zaštite i podrške. Važno je da dijete shvati da je njegova sigurnost primarna, te da se ostale službe uključuju kako bi pružile sigurnost i odgovarajuću pomoć. Službena zabilješka o preliminarnoj identifikaciji djeteta (potencijalne) žrtve u kojoj se konstatuje prisustvo indicija/indikatora i drugih činjenica koji ukazuju da se radi o eksploataciji djeteta, dostavlja se policiji.

II FAZA PLANIRANJE I ORGANIZOVANJE OBLIKA ZAŠTITE I ZBRINJAVANJA

Mjere zaštite i zbrinjavanja djeteta potencijalne žrtve trgovine ljudima planira i provodi Centar za socijalni rad u neposrednoj saradnji sa drugim potpisnicima Protokola.

Centar za socijalni rad ima obavezu da odgovori na hitne potrebe djeteta (potencijalne) žrtve. Hitna podrška obuhvata osiguranje:

- odgovarajućih mjera zaštite radi osiguranja sigurnosti djeteta
- neodložnog zadovoljavanja osnovnih životnih potreba (hrana, odjeća, obuća, ..)
- neodložnu medicinsku i psihološku pomoć
- osiguranje sigurnog smještaja
- besplatne pravne pomoći.

Zbrinjavanje i smještaj

Ako se nakon obavljenog inicijalnog razgovora sa djetetom (potencijalnom) žrtvom procjeni da postoji razumna sumnja da je dijete na bilo koji način bilo izloženo eksploataciji, **Centar za socijalni rad**:

- određuje voditelja slučaja i imenuje privremenog staratelja za dijete ukoliko ga nije imenovao u prethodnoj fazi postupanja
- započinje koordinaciju pružanja usluga urgentnog prihvata i svih drugih povezanih usluga potencijalnoj žrtvi trgovine ljudima, u saradnji sa policijom i pružaocima usluga u oblasti socijalne i zdravstvene zaštite, pravne pomoći te mjesno nadležnim centrom za socijalni rad ukoliko dijete potencijalna žrtva ima prebivalište izvan Brčko distrikta BiH.

Dijete potencijalna žrtva trgovine ljudima ima pravo na besplatnu pravnu pomoć odmah nakon preliminarne identifikacije. Besplatna pravna pomoć može se osigurati posredstvom pravne službe

Centra za socijalni rad, ovlaštenih nevladinih organizacija koje su potpisale Protokol sa Ministarstvom sigurnosti BiH u vezi pružanje ove usluge i ostalih dostupnih vidova besplatne pravne pomoći. Privremeni staratelj djeteta iz Centra za socijalni rad vrši procjenu trenutka uključivanja pravnog savjetnika. Posebnim ovlašćenjem, privremeni staratelj će definisati način i obim pravne pomoći koja će biti pružena od strane pravnog savjetnika. Besplatan pravna pomoć se pruža u upravnom, krivičnom i parničnom postupku, u cilju rješavanja osnovnih prava djeteta (potencijalne) žrtve trgovine ljudima a koja obavezno uključuje i podnošenje prijedloga za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva.

Nakon inicijalnog razgovora, preliminarne procjene slučaja i stavljanja djeteta potencijalne žrtve pod starateljstvo, Centra za socijalni rad osigurava siguran privremeni smještaj za dijete potencijalnu žrtvu.

Odluku o sigurnom smještaju Centar za socijalni rad donosi na osnovu procjene i uz konsultaciju sa policijom i/ili tužilaštvom, vodeći se neposrednim sigurnosnim rizicima kojima je potencijalna žrtva izložena, a koji se odnosi na rizike u porodici, rizik od ponovne eksploatacije, uticaj izvršioca na žrtvu i sl. lične karakteristike (potencijalne) žrtve. Dijete (potencijalna) žrtva zbrinjava se u sigurnu kuću za žrtve trgovine ljudima kojima rukovodi ovlaštena nevladina organizacija koja ima potpisan Protokol sa Ministarstvom sigurnosti BiH, najmanje na period od 30 dana, što je zakonski period refleksije za žrtve trgovine ljudima. Samo u iznimnim situacijama, Centar za socijalni rad može dijete (potencijalnu) žrtvu smjestiti u drugi institucionalni/alternativni smještaj za djecu, odnosno vratiti u porodicu, pod uslovom da je od policije/tužilaštva procijenjeno da je taj vid zbrinjavanja sigurno mjesto za dijete potencijalnu žrtvu.

Prije smještaja u sigurnu kuću ili drugi alternativni smještaj, Centar za socijalni rad će obaviti inicijalni medicinski pregled djeteta (potencijalne) žrtve s ciljem da se utvrdi zdravstveno stanje djeteta (potencijalne) žrtve i odrede eventualne terapije potrebne za uspješnu rehabilitaciju žrtve tokom boravka u sigurnoj kući, osim ukoliko je medicinski pregled djeteta obavljen neposredno u postupku njegove preliminarne identifikacije. Smještaj u ovlaštenu sigurnu kuću obavlja se uz prethodnu konsultaciju i najavu sigurnoj kući (putem telefona), na osnovu pismenog zahtjeva za smještaj kojeg privremeni staratelj iz Centra za socijalni rad dostavlja lično prilikom smještaja djeteta potencijalne žrtve.

Transport

Ako se radi o visokorizičnom slučaju trgovine ljudima, prevoz djeteta (potencijalne) žrtve sa mjesta identifikacije na mjesto lokacije skloništa vrši se isključivo uz asistenciju policije, u pratnji imenovanog privremenog staratelja. Ako po procjeni policije nema sigurnosne prijetnje, transport djeteta potencijalne žrtve do skloništa (ili drugog mjesta zbrinjavanja) je u nadležnosti Centra za socijalni rad. Dijete potencijalna žrtva se transportuje u autu koje nema obilježja agencije za provođenje zakona ili drugih obilježja koje bi dijete moglo dodatno stigmatizirati.

Transport djeteta (potencijalne) žrtve za vrijeme boravka u sigurnoj kući, a radi medicinskih intervencija, sudskih procesa ili sličnih aktivnosti gdje je neophodno osigurati njegovo prisustvo, vrši policija koja rukovodi slučajem i/ili za to nadležna agencija, zavisno od intervencije o kojoj se radi, uz pratnju posebnog staratelja ili po njegovom ovlaštenju uposlenika sigurne kuće.

Multisektoralna saradnja tokom zbrinjavanja djeteta (potencijalne) žrtve

Saradnja i komunikacija potpisnika Protokola u procesu asistencije djetetu (potencijalnoj) žrtvi mora biti pravovremena, dvosmjerna i efikasna.

Nakon smještaja djeteta potencijalne žrtve u sigurnu kuću, privremeni staratelj iz Centra za socijalni rad u saradnji sa sigurnom kućom, policijom, zdravstvenom ustanovom koja uključuje i centar za

mentalno zdravlje, i drugim institucijama i profesionalcima **izrađuje kratkoročni individualni plan zaštite** za period njegove refleksije, u trajanju od 30 dana. Dijete potencijalna žrtva je obavezno upoznati se sa ovim individualnim planom, a ukoliko okolnosti slučaja, njegovi kapaciteti i psihofizičko stanje dozvoljavaju, dijete će učestvovati u formiranju ovog plana.

Privremeni staratelj u Centru za socijalni rad kontinuirano **sarađuje sa voditeljem slučaja u sigurnoj kući** radi razmjene informacija, planiranja neophodnih intervencija, praćenja toka rehabilitacije, te pružanja podrške žrtvi trgovine, učešća u izradi planova reintegracije djeteta potencijalne žrtve. S ciljem da se uspostavi uzajamno povjerenje između žrtve i njenog privremenog staratelja telefonski kontakt sa žrtvom ostvaruje se minimalno dva puta mjesečno a lični kontakt minimalno jednom mjesečno.

Centar za socijalni rad, zajedno sa osobljem sigurne kuće (psihologom) i pravnim savjetnikom, **priprema dijete (potencijalnu) žrtvu za davanje izjave** pred policijskim i drugim ovlaštenim službenicima/tužiocem u cilju njegove potencijalne identifikacije u fazi (pred)istrage, i daje saglasnost o sposobnosti djeteta da se sasluša. U pravilu, ovaj razgovor sa djetetom (uzimanje izjave) se obavlja nakon isteka perioda refleksije, ali u izuzetnim slučajevima može se obaviti i prije isteka ovog perioda, ukoliko stručno osoblje (psiholog) sigurne kuće i privremeni staratelj ocijene da je dijete potencijalna žrtva psihofizički sposobno i da je to isključivo u njegovom najboljem interesu. Tokom svakog razgovora kojeg sa djetetom (potencijalnom) žrtvom vodi policijski i drugi ovlašteni službenici prisutan je roditelj/staratelj djeteta, privremeni staratelj djeteta i pravni zastupnik. Razgovor sa djetetom se može obaviti bez znanja roditelja/staratelja samo kada se roditelj/staratelj pojavljuje kao osumnjičena osoba. Saslušanje djeteta u cilju prikupljanja saznanja, vodi se na strukturiran način koristeći principe sadržane u PEACE modelu¹¹, u prostorijama opremljenim za tu svrhu, i u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku Brčko distrikta BiH. Izuzetno, izjava od djeteta se može uzeti i u sigurnoj kući ili na nekom drugom mjesto gdje se dijete nalazi u sigurnim uslovima i okruženju koji minimiziraju posljedice koje saslušanje može imati na dijete. Prilikom vođenja razgovora u obzir uzeti spol i status žrtve i govorni jezik djeteta (potencijalne) žrtve, i po potrebi osigurati prevodioca (npr. za romski jezik).

Nakon isteka perioda refleksije, Centar za socijalni rad u koordinaciji sa stručnim osobljem u sigurnoj kući, pravnim savjetnikom i ostalim službenicima iz drugih nadležnih institucija uključenih u pružanje pomoći žrtvi (policija, tužilaštvo, zdravstvena ustanova) **izrađuje Plan podrške i reintegracije** djeteta (potencijalne) žrtve koji uključuje mjere njegove rehabilitacije i resocijalizacije. Plan podrške sadrži detaljni pregled o uslovima smještaja žrtve (sama u sobi ili s drugom žrtvom, potreba kontinuiranog nadzora, dežurstava), neophodnoj odjeći i obući, higijenskim potrepštinama, neophodnim medicinskim uslugama, vrsti i trajanju psihološkog savjetovanja i pomoći, vrsti i trajanju radno-okupacione terapije, mogućnosti i pravu na komuniciranje s porodicom te uvjetima za komuniciranje (telefonom, lično), planiranje posjeta porodici tokom boravka u skloništu i njihovo trajanje (u skladu s prethodno urađenom procjenom sigurnosti), planiranje intervjuiranja i njegova realizacija, neophodni transport i osiguranje prilikom odlaska u policiju i tužilaštvo, te medicinske ustanove; nastavak obrazovanja, podršku u ostvarivanju prava u krivičnim i građanskim postupcima; kao i organiziranje komunikacije i razmjene dokumentacije sa starateljem i ostalim profesionalcima nadležnim za slučaj.

¹¹ PEACE model podrazumijeva pet faza vođenja razgovora, i to: priprema i planiranje (planiranje mjesta na kojem će se održati razgovor, ko će voditi razgovor i koja će pitanja postavljati); angažiranje i objašnjavanje (izgradnja odnosa ili povjerenja sa ispitivanom djetetom, određivanje službenika koji će voditi razgovor i objašnjenje razloga za razgovor); opis (glavni dio razgovora u kojem dijete (potencijalna žrtva) daje svoj opis onoga što se desilo. Dijete se potiču na slobodno prisjećanje događaja (bez prekidanja). Nakon toga se slika upotpunjuje pitanjima raznih vrsta; zatvaranje (u ovoj fazi ovlaštena službena osoba koja vodi razgovor provjerava da li dijete (potencijalna) žrtva želi nešto dodati, objašnjava joj šta slijedi nakon razgovora i zahvaljuje svim osobama na razgovoru; evaluacija (analiza izjava i donošenje odluke o potrebnim mjerama, kao što su dodatni razgovori ili preduzimanje istražnih radnji).

Ukoliko je dijete školskog uzrasta, Centar za socijalni rad u izradu Plana podrške **uključuje odgojno-obrazovnu ustanovu** koju je dijete pohađalo prije nego je identifikovano kao potencijalna žrtva trgovine i odgojno-obrazovnu ustanovu koja je teritorijalno najbliža sigurnoj kući. Odgojno-obrazovna ustanova koju je dijete pohađalo prije nego je postalo (potencijalna) žrtva obavezna je bez odlaganja pripremiti njegovu dokumentaciju (pedagoški karton) i dostaviti privremenom staratelju, kako bi dijete moglo nesmetano nastaviti sa svojim obrazovanjem. Ovisno o procjeni sigurnosti djeteta (potencijalne) žrtve i psihološke procjene, uz saglasnost privremenog staratelja, dijete **nastavlja sa svojim obrazovanjem** dok boravi u sigurnoj kući, obrazovanje na daljinu (on line) ili u najbližoj školi. Ukoliko dijete potencijalna žrtva školskog uzrasta nikada nije bila uključena u obrazovni sistem ili ga je prijevremeno napustila, Centar za socijalni rad će u saradnji sa najbližom odgojno-obrazovnom ustanovom osigurati instruktivnu nastavu za vanredno polaganje razreda osnovne škole, a na osnovu važećih propisa u oblasti osnovnog obrazovanja.

Planom podrške i reintegracije mora jasno biti definisana odgovornost – ko realizuje određene aktivnosti i zadatke, rokove za realizaciju aktivnosti, definisan rok za monitoring i evaluaciju, kao i druge relevantne podatke za uspešnost u realizaciji plana i dostizanju dobrobiti djeteta (potencijalne) žrtve. Realizacijom Plana koordinira Centar za socijalni rad.

III FAZA REINTEGRACIJA ŽRTVE TRGOVINE LJUDIMA

Boravak djeteta potencijalne žrtve trgovine ljudima u sigurnoj kući je vremenski ograničen i isključivo ovisi od postojanja faktora rizika za njegovu sigurnost i psihofizičke stabilizacije i oporavka djeteta. Konačnu odluku o dužini boravka djeteta u sigurnoj kući donosi Centar za socijalni rad u saradnji sa nadležnim institucijama i Planom reintegracije, a koje ne mora uvijek zavisiti od okončanja sudskog postupka. Individualni plan resocijalizacije žrtve sadrži plan za zdravstveno osiguravanje koji uključuje sve segmente zdravstvene zaštite; obrazovanje, doškolovanje i prekvalifikaciju; smještaj, kontinuirani nadzor za određeni vremenski period koji uključuje i psiho-socijalnu pomoć i podršku; pomoć pri ostvarivanju prava na obeštećenje; te sve druge vrste pomoći i podrške, zavisno od konkretnog slučaja.

Uloga **odgojno-obrazovnih institucija** je ključna i prilikom provođenja plana resocijalizacije ukoliko on obuhvata nastavak redovnog ili vanrednog školovanja djeteta žrtve trgovine ljudima i njegovu socijalizaciju u školsko okruženje. Nastavak osnovnog školovanja za dijete žrtvu trgovine ljudima osigurava se u teritorijalno najbližoj odgojno-obrazovnoj ustanovi, na osnovu prilagođenog obrazovnog plana sa mjerama zaštite i pomoći učeniku. Na zahtjev Centra za socijalni rad, a uz podršku Pododjeljenja za obrazovanje, odgojno-obrazovna ustanova za srednjoškolski odgoj i obrazovanje u Brčko distriktu BiH može organizovati **instruktivnu nastavu** za djecu žrtve odnosno, pružiti podršku u skladu s programom obrazovanja odraslih u statusu polaznika, u skladu sa važećim propisima u oblasti srednjeg obrazovanja.

Neodložni dio Plana reintegracije su mjere o neophodnim medicinskim uslugama, vrsti i trajanju psihološkog savjetovanja i pomoći djetetu žrtvi trgovine ljudima. Nakon izlaska iz sigurne kuće, **Centar za mentalno zdravlje Brčko distrikta** obavlja dijagnostički intervju sa žrtvom trgovine ljudima, timski (psihijatar, psiholog, socijalni radnik) procjenjuje aktuelno psihičkog stanja djeteta i predlaže tretman. Šef tima centra za mentalno zdravlje imenuje koordinatora brige koji će pratiti provođenje plana brige i predlagati njegovu reviziju u skladu s potrebama djeteta žrtve trgovine ljudima. Aktivnosti tima centra za mentalno zdravlje u dijagnostici i tretmanu stanja mentalnog zdravlja djeteta žrtve se usklađuju s aktivnostima tima centara za socijalni rad i drugih institucija koje su uključene u proces njegove reintegracije.

Ukoliko postoji određeni sigurnosni rizik u mjestu povratka djeteta žrtve, u saradnji sa tužilaštvom **policija** obezbjeđuje fizičku zaštitu djeteta žrtve, prati sve informacije u slučaju ugrožavanja njegove fizičke zaštite, nadzirući njegovo okruženje.

IV FAZA PODRŠKA U KRIVIČNOM POSTUPKU

Odmah po saznanju da postoje osnovi sumnje da je učinjeno krivično djelo trgovine djecom, Tužilaštvo Brčko distrikta BiH poduzima potrebne mjere sa ciljem njegovog otkrivanja, pronalaženja osumnjičenog, rukovođenja i nadzora nad istragom koju sprovode policijske agencije.

Postupanje i saradnja tužilaca i policijskih službenika u otkrivanju krivičnog djela trgovine djecom i počinioca, u postupku preduzimanja radnji dokazivanja u toku provođenja istrage (bez obzira da li je naređena istraga) i u postupku posebnih istražnih radnji se odvija u skladu sa *"Uputstvo o postupanju tužioca i ovlaštenog službenog lica u otkrivanju krivičnog djela, počinioca i provođenju istrage" (16.03.2023.)*. Istragu vodi tužitelj koji je stekao posebna znanja iz oblasti prava djeteta i krivičnopravne zaštite maloljetnih osoba. Tužilac osigurava zakonitost prikupljenih dokaza, te se trudi da osigura sveobuhvatnu istragu i minimizira oslanjanje na iskazu djeteta žrtve.

Putem pravnog zastupnika, djeca žrtve i njihovi roditelji i/ili staratelji informisati će se pravovremeno informisati od strane postupajućeg tužioca o: optužnici podignutoj protiv osumnjičenog, ili, ako to nije učinjeno, o obustavi postupka; toku i rezultatima istrage; toku predmeta; statusu osumnjičenog ili optuženog, uključujući informacije o eventualnom puštanju uz jamčevinu, privremenom ili uvjetnom puštanju na slobodu, bijegu od pravde ili u slučaju smrti; dostupnim dokazima; njihovoj ulozi u postupku; njihovom pravu na izražavanje mišljenja i bojazni u vezi s postupkom; vremenskom rasporedu predmeta; pravu na ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva u toku krivičnog postupka (i) svim odlukama, uključujući i privremene odluke, ili barem onih koje se tiču njihovih interesa; alternativnih građanskih postupaka ili drugih postupaka.

U krivičnom postupku u kojem se dijete pojavljuje kao žrtva odnosno kao svjedok krivičnog djela trgovine ljudima, pri provođenju procesnih radnji tužilaštvo postupa hitno. U skladu sa Zakonom o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku, tužilaštvo:

- posebno obazrivo se odnosi prema djetetu žrtvi/svjedoku, imajući u vidu njegov uzrast, osobine njegove ličnosti, obrazovanje i prilike u kojima živi kako bi se izbjegle moguće štetne posljedice na buduću život, odgoj i razvoj;
- saslušanje djeteta žrtve/svjedoka obavlja uz pomoć pedagoga, psihologa ili druge stručne osobe, u posebno prilagođenim prostorijama u tužilaštvu odnosno sudu a po mogućnosti i u stanu ili sigurnoj kući ili u Centru za socijalni rad, najviše dva puta. Pravni zastupnik, u saradnji sa stručnom osobom iz tužilaštva, pripremiti će dijete (potencijalnu) žrtvu za svjedočenje (objasniti šta znači biti svjedok, na koji način da svjedoči, kada može odbiti da svjedoči, ko ga saslušati, koliko postupak može trajati, kako izgleda prostorija za saslušanje i sl.)
- saslušanje djeteta žrtve u svojstvu svjedoka se može snimati audio ili audiovizuelnim sredstvima u svim fazama postupka. Saslušanje se mora snimiti u slučajevima kada se radi o maloljetnim osobama koje nisu navršile šesnaest godina života i koje su oštećene krivičnim djelima, kao i ako postoje osnove za bojazan da se svjedok neće moći saslušati na glavnom pretresu, bez prisustva tužitelja i/ili ovlaštene službene osobe u prostoriji gdje se dijete žrtva/svjedok nalazi;
- dijete žrtvu krivičnog djela trgovine ljudima neće suočavati sa osumnjičenim odnosno, optuženim;

- prepoznavanje osumnjičenog odnosno optuženog od strane djeteta žrtve/svjedoka, u svim fazama postupka, vršiti će se na način koji u potpunosti onemogućava da osumnjičeni odnosno optuženi vidi dijete;
- dijete koje je oštećeno krivičnim djelom trgovine ljudima neće ispitivati o njegovom seksualnom životu prije izvršenog krivičnog djela, a ako je takvo ispitivanje obavljeno – na takvom iskazu se ne može zasnivati sudska odluka
- o imovinskopравnom zahtjevu koji je nastao usljed učinjenja krivičnog djela trgovine ljudima raspravljat će se u krivičnom postupku kao sastavni dio optužnice, na prijedlog pravnog zastupnika djeteta/oštećenog ovim krivičnim djelom. Tužioc će izdati naredbu za vještačenje oštećenog djeteta (žrtve) kako bi dokazao traume koje su posljedica činjenja ovog krivičnog djela. Upozorenja i obavještenja oštećenog (djeteta žrtve) odnosno njegovog pravnog zastupnika u vezi prava na podnošenje imovinskopравnog zahtjeva i podaci o imovinskopравnom zahtjevu obavezan su dio zapisnika o počinjenom krivičnom djelu i zapisnika o saslušanju oštećenog, koji sačinjavaju policija i tužilaštvo.

Djeca koja su ozbiljno fizički ili psihički traumatizirana djelom i okolnostima pod kojim je djelo izvršeno, ili pate od ozbiljnih psihičkih poremećaja koji ga čine izuzetno osjetljivim, u svim fazama krivičnog postupka (prije, u toku i nakon saslušanja) se obezbijeduje psihosocijalna pomoć i podrška. U skladu sa Zakonom o zaštiti svjedoka pod prijetnjom i ugroženih svjedoka određuju se i druge mjere zaštite.

IV PRAĆENJE PRIMJENE PROTOKOLA

Primjenu ovog Protokola prati Koordinacioni tim za borbu protiv trgovine ljudima Brčko distrikta BiH. Na godišnjoj osnovi, najkasnije do 31. januara tekuće godine, Koordinacioni tim sačinjava izvještaj o primjeni Protokola za prethodnu kalendarsku godinu, koji se kao integralni dio godišnjeg izvještaja o radu ovog tijela podnosi Vladi Brčko distrikta BiH na razmatranje i usvajanje.

U svrhu izrade Godišnjeg izvještaja o primjeni Protokola, potpisnice Protokola će najkasnije do 31.12. dostaviti Koordinacionom tijelu informacije o primjeni Protokola u tekućoj godini u okviru njihove uloge, obaveza i odgovornosti koja je definisana ovim Protokolom.

Koordinacioni tim za borbu protiv trgovine ljudima Brčko distrikta BiH redovno dostavlja Ministarstvu sigurnosti BiH informacije i podatke o identifikovanim (potencijalnim) žrtvama trgovine ljudima, uključujući i redovno ažuriranje podataka na statističkom portal ovog Ministarstva, u skladu sa Pravilnikom o radu Koordinacionih timova za borbu protiv trgovine ljudima.

V ZAVRŠNE ODREDBE

Sve institucije, ustanove i nevladine organizacije koje učestvuju u zaštiti djece od trgovine ljudima, a koje djeluju na području Brčko distrikta BiH, dužne su postupati u skladu s aktivnostima određenim ovim Protokolom.

Potpisivanjem ovog Protokola potpisnice se obavezuju da će upoznati svoje službe/odjeljenja/ustanove u okviru svog djelokruga rada s činjenicom njegovog donošenja, da će osigurati njegovu dostupnost svim uposlenicima, osigurati edukaciju i superviziju, te da će poduzeti sve druge potrebne mjere radi njegove dosljedne primjene u praksi.

POTPISNICI PROTOKOLA